Nader onderzoek Steenmarter Noordeindseweg 308 Berkel en Rodenrijs

Uitgave: maart 2018

Watersnip-rapport 18A005

Colofon

Titel	Nader onderzoek Steenmarter
	Noordeindseweg 308 Berkel en Rodenrijs
Status rapport	Concept
Projectnummer	18A005
Datum uitgave	maart 2018
Samengesteld door	Brigit van Dam, adviseur Watersnip Advies
	John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Dhr. J.J.J.M. van der Burg
	Noordeindseweg 310
	2651 LM Berkel en Rodenrijs
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. Chris Vaartjes (Plannen-makers)

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 3
1.1 AANLEIDING 3
1.2 PLANGEBIED 3
2 WET NATUURBESCHERMING 2017 (WNB) 5
3 ONDERZOEK 9
3.1 RESULTATEN NATUUR-WETENSCHAPPELIJK CENTRUM 9
3.2 METHODE 9
3.3 RESULTATEN BUREAUSTUDIE 9
3.4 VELDBEZOEK 10
3.5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 10
4 BRONNEN 11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de locatie Noordeindseweg 308 in Berkel en Rodenrijs is men voornemens de bestaande Romneyloods te vervangen voor een bedrijfsverzamelgebouw.
In december 2017 is een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet Natuurbescherming door het Natuur-Wetenschappelijk Centrum uit Dordrecht.

In deze quickscan is opgenomen dat de loods mogelijk geschikt is als verblijfsplaats voor de Steenmarter. De Steenmarter is beschermd in Zuid-Holland in het kader van de Wet Natuurbescherming. Deze soort is een nationaal beschermde soort en valt onder het beschermingsregime wnb-andere soorten. Hierdoor is aanvullend onderzoek geadviseerd.

Dhr. Chris Vaartjes van Plannen-makers heeft Watersnip Advies gevraagd om in een nader onderzoek te beoordelen of aanvullend onderzoek daadwerkelijk noodzakelijk is.
In deze rapportage wordt beschreven hoe dit nader onderzoek is uitgevoerd en wat de bevindingen en conclusies zijn van het specifieke onderzoek aangaande een eventuele aanwezigheid van de Steenmarter.

1.2 Plangebied

Binnen het plangebied aan de Noordeindseweg 308 in Berkel en Rodenrijs staat een romneyloods. Deze ronde loods is geheel opgebouwd uit golfplaten. Aan de noord- en zuidkant van de loods bevinden zich grote schuifdeuren.
Om de loods heen bevindt zich een strook met kort gemaaid gras. Aan de noord- en zuidkant van de loods staan enkele hagen. Verder is er in de directe omgeving (op tuinen na) weinig (natuurlijke) vegetatie aanwezig.
De loods wordt op dit moment gebruikt als opslag voor landbouwmachines en andere materialen die gebruikt worden voor de landbouw, zoals drainagebuizen en kleiner handgereedschap.

Figuur 2: Binnenzijde van de af te breken Romneyloods

2 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden
In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.
Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten
De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten “Vogelrichtlijn (wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn” (wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime “andere soorten” (wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd.
De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Door het nemen van (mitigerende) maatregelen kan een ontheffingsaanvraag in de meeste gevallen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 1).

Deze mitigerende maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.
Ook het integreren van ecologische maatregelen in onderdelen van het plan met het oog op consolideren van het leefgebied voor populaties kan een ontheffingsaanvraag voorkomen.

Figuur 1: Af te breken Romneyloods in het plangebied (bron:google.nl/maps)

Figuur 3: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)
Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient

te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten
Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.
Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017
De bescherming van Natura2000-gebieden en houtopstanden is in deze notitie buiten beschouwing gehouden.
Een beschrijving van het onderzoek naar de Steenmarter in het kader van de Wet Natuurbescherming is te vinden in hoofdstuk 3.

3 Onderzoek

3.1 Resultaten Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Uit de quickscan flora en fauna van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum is gebleken dat er geen sporen (vraatsporen, uitwerpselen, loopsporen) aangetroffen zijn van grondgebonden zoogdieren. De aanwezigheid van de Steenmarter kan echter niet voldoende worden uitgesloten, omdat de romneyloods toegankelijk is via een paar kleine gaten aan de noordzijde van het gebouw.

3.2 Methode

Het nader onderzoek bestaat uit een bureaustudie en een veldbezoek. In de bureaustudie wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van de Steenmarter in de directe omgeving van het plangebied. Daarnaast wordt onderzocht welke sporen wijzen op de aanwezigheid van een Steenmarter. Welk voedsel deze soort eet, hoe verblijfplaatsen eruit zien etc. Vervolgens is door twee gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies op vrijdag 16 februari 2018 een veldbezoek uitgevoerd, waarbij intensief naar sporen van de Steenmarter gezocht is. Hierbij is gekeken naar mogelijke verblijfplaatsen in de loods en andere sporen die wijzen op de aanwezigheid van deze soort. Hierbij is extra aandacht besteed aan de noordzijde van de loods, omdat hier toegangsmogelijkheden zijn.

3.3 Resultaten bureaustudie

De Steenmarter is een soort die leeft in stenige omgevingen, zoals steengroeven en rotsige hellingen. Ook gebouwen kunnen als verblijfplaats gebruikt worden, met name in dorpen of in boerderijen. Deze soort komt voor in parkachtige landschappen, maar ook in gebieden zonder bomen. Hij heeft een voorkeur voor kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Nesten van de Steenmarter bevinden zijn o.m. in boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolder, kruipruimtes, spouwmuren en in ruimtes onder dakbedekkingen.

De Steenmarter zoekt zijn voedsel in groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen. Zijn voedsel bestaat uit kleine vogels en zoogdieren, zoals muizen.
In de omgeving van een verblijfplaats zijn vaak sporen te vinden in de vorm van leeggegeten eieren, huiden, afgebroken veren en afgebeten koppen van kleine zoogdieren.
De Steenmarter maakt gebruik van een latrine om zijn uitwerpselen in te doen. Hij gebruikt dus steeds dezelfde locatie. Deze latrine verspreidt een sterke geur. Steenmarters laten veel vraatsporen achter in hun omgeving, aan bijv. kabels en isolatiemateriaal.

Uit gegevens van verspreidingskaarten komt naar voren dat de Steenmarter voorkomt ten zuiden van Berkel en Rodenrijs, nabij de rivier de Rotte en in het Hoge- en Lage Bergse bos. Ook in het zuiden van Rotterdam komt deze soort voor. In de directe omgeving van het plangebied is de Steenmarter niet waargenomen.

3.4 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is zowel de binnen als de buitenkant van de loods zeer grondig en minutieus onderzocht op sporen. Donkere hoeken werden kunstmatig verlicht. Volgens het rapport van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum waren aan de noordzijde van de loods enkele openingen aanwezig die geschikt waren voor de Steenmarter. Er zijn in de aanwezige vegetatie nabij de loods geen loopsporen aangetroffen naar de loods toe, die wijzen op een mogelijke toegang tot een verblijf. Er zijn in de directe omgeving van de loods ook geen uitwerpselen aangetroffen van de Steenmarter.
Aan de binnenkant van de loods zijn ook geen loopsporen aangetroffen aan de noordzijde van de loods. In de loods zijn geen aanwijzingen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een verblijf van de Steenmarter. Er zijn geen resten van prooidieren, zoals veren of uitwerpselen aangetroffen. In een stuk landbouwplastic zijn resten van planten aangetroffen. Dit is het nest van een Bruine rat geweest. Het was echter heel nat.
In de loods liggen drainagebuizen, isolatiemateriaal en jute zakken. Bij deze materialen zijn geen vraatsporen aangetroffen.

Figuur 4: Plantenresten in landbouwplastic

Figuur 5: Aangetroffen merelnest

Aan de noordzijde van de loods zijn op een aantal locaties nesten aangetroffen. Bij inspectie van deze nesten bleek het om merelnesten te gaan. Dit zijn geen jaarrond beschermde nesten.

3.5 Conclusies en aanbevelingen

De enkelwandige loods is niet geschikt als verblijfplaats voor de Steenmarter die in gebouwen de voorkeur geeft aan zolders, spouwmuren en ruimtes onder het dak.
Uit het uitvoerige veldbezoek is ook gebleken dat de loods niet in gebruik is door een Steenmarter. Er zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op een verblijfplaats van deze soort. De aanwezigheid van de Steenmarter binnen het plangebied kan dus definitief worden uitgesloten.

4 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. Uitgeverij 12 Provinciën, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, Landsmeer 2012

2. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015

3. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 4 oktober 2016

4. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004

5. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2017. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017.

6. Provincie Zuid-Holland, *Visie Ruimte en Mobiliteit*, 9 juli 2014

7. Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Quickscan flora en fauna Noordeindseweg 308, Berkel en Rodenrijs, december 2017

Geraadpleegde internetsites:

8. www.rijksoverheid.nl
9. www.zuid-holland.nl
10. www.zoogdiervereniging.nl
11. www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM
12. http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS
13. waarneming.nl
14. www.natuurpunt.be

Watersnip Advies
Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

’s-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
KvK 29031331
+31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info